

Tietoa henkilötietojen käsittelystä Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin Seksuaalirikosten tekijät, tekotilanteet ja tekojen ennalta estämisen mahdollisuudet -tutkimushankkeessa

Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin Seksuaalirikosten tekijät, tekotilanteet ja tekojen ennalta estämisen mahdollisuudet -tutkimushankkeessa tutkitaan seksuaalirikollisuuden taustalla olevia sosiodemografisia tekijöitä, tekotilanteita ja eri seksuaalirikoksiin liittyviä toiminnan logiikoita. Tutkimus luo pohjaa oikeanlaisille ja oikein kohdennetuille seksuaalirikollisuutta ennaltaehkäiseville toimenpiteille. Tutkimusta rahoittaa Valtioneuvoston kanslia (2020–2021). Hankkeessa tutkitaan seksuaalirikollisuuden taustalla olevia sosiodemografisia tekijöitä, tekotilanteita ja eri seksuaalirikoksiin liittyviä toiminnan logiikoita. Tutkimus luo pohjaa oikeanlaisille ja oikein kohdennetuille seksuaalirikollisuutta ennaltaehkäiseville toimenpiteille.

Oikeus viranomaistietojen saantiin perustuu kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutista annettuun lakiin (1139/2007). Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin lakisääteisiin tehtäviin kuuluu harjoittaa riippumatonta kriminologista ja muuta oikeuspoliittista tutkimusta ottaen huomioon oikeusministeriön ja yhteiskunnan tietotarpeet.

Tutkimuksessa käytetään tutkimusaineistona henkilötietoja. Tämän selosteen tarkoitus on antaa tietoa käsiteltävistä henkilötiedoista sekä siitä, mistä henkilötiedot ovat peräisin ja miten niitä käytetään rekisterin ylläpidossa ja rekisteristä tehdyissä poiminnoissa. Selosteen lopussa kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia rekisteröidyillä on.

1. Tutkimusrekisterin rekisterinpitäjä

Helsingin yliopisto
Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
Osoite: PL 24 (Unioninkatu 40),
00014 Helsingin yliopisto

2. Yhteyshenkilö ja vastuullinen tutkija

Vastuullinen tutkija:
Nimi: Markus Kaakinen
Tiedekunta/osasto/yksikkö: Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti
Osoite: PL 24 (Unioninkatu 40), 00014 Helsingin yliopisto
Puhelinnumero: 029 412 0878
Sähköpostiosoite: markus.kaakinen@helsinki.fi

3. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Helsingin yliopiston tietosuojavastaava on Lotta Ylä-Sulkava. Häneen saa yhteyden sähköpostiosoitteesta tietosuoja@helsinki.fi.

4. Kuvaus tutkimusrekisteristä ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Hanketta varten muodostettavan rekisterin tiedot kerätään Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin Rikosten ja seuraamusten tutkimusrekisteristä ja Poliisiasian tietojärjestelmästä. Kerätyt tiedot koskevat vuosina 2015–2020 ilmoitetuttuja seksuaalirikoksia, ja rekisteröidyt ovat joko rikoksesta epäiltyjä tai epäillyn rikoksen uhreja. Tästä tausta-aineistosta muodostetaan varsinainen tutkimusaineisto. Tutkimusaineisto pyritään anonymisoimaan tai pseudonymisoimaan niin pitkälle, kuin se on mahdollista. Tutkimusaineiston avulla taulukoidaan viime vuosien seksuaalirikosten teopiirteitä ja tekijöiden ja muiden osapuolien taustatekijöitä.

5. Mitä tietoja tutkimusaineisto sisältää

Rikosilmoitustiedot seksuaalirikoksista vuosilta 2015 ja 2016 haetaan Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin Rikosten ja seuraamusten tutkimusrekisteristä. Rikosilmoitustiedot seksuaalirikoksista 2017–2020 haetaan Poliisiasian tietojärjestelmästä. Käsiteltävinä henkilötietoina on muun muassa asianosaisten nimiä, henkilötunnuksia, syntymäaikoja ja muuta henkilöön liittyvää perustietoa. Käsiteltävät henkilötiedot riippuvat viranomaisen tietojärjestelmien tietosisällöstä ja tietojärjestelmät sisältävät todennäköisesti muutakin sellaista tietoa, josta henkilö on tunnistettavissa. Joissain selosteosissa esiintyy myös virkamiesten nimiä. Tausta-aineistosta muodostettu tutkimusaineisto pyritään anonymisoimaan tai pseudonymisoimaan niin pitkälle, kuin se on mahdollista.

6. Arkaluonteiset henkilötiedot

Tutkimusrekisteri sisältää rikosepäilyä tai rikkomuksia koskevia tietoja.

Tietojen käsittely perustuu lain Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutista 1 §:n 2 momenttiin (instituutin tehtävät), tietosuojalain 7 §:n 1 momentin 2 kohtaan (käsittely tieteellistä tutkimusta varten) sekä rikosasioiden tietosuojalain 5 § 2 ja 3 momenttiin (käsittelystä säädetään laissa ja se tapahtuu tieteellistä tutkimusta varten).

Tutkimusrekisteri sisältää seuraavia yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan arkaluonteisia henkilötietoja:

- Rotu tai etninen alkuperä
- Terveys
- Luonnollisen henkilön seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen

Yksittäisiä rikosepäilyjä ja rikoksia koskevat tiedot saattavat sisältää myös näitä arkaluonteisia

tietoja:

- Poliittiset mielipiteet
- Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
- Ammattiliiton jäsenyys
- Geneettiset tiedot
- Biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten

Arkaluonteisten tietojen käsittely perustuu seuraavaan tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaiseen oikeusperusteeseen:

Tärkeä yleistä etua koskeva syy (g alakohta) ja tieteellinen tai historiallinen tutkimustarkoitus tai tilastollinen tarkoitus (j alakohta).

7. Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Muodostettavan rekisterin tiedot kerätään Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin Rikosten ja seuraamusten tutkimusrekisteristä ja Poliisiasian tietojärjestelmästä.

8. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavalla yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisella perusteella:

Yleistä etua koskeva tehtävä (e alakohta): Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin tutkimustehtävästä on säädetty lain Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutista 1 §:ssä.

9. Tietojen vastaanottajat

Kerättävästä tutkimusrekisteristä koostetaan tutkimusaineisto Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin Seksuaalirikosten tekijät, tekoilanteet ja tekojen ennalta estämisen mahdollisuudet -hankkeen tutkijoille. Tutkimus on kirjattu instituutin tutkimusohjelmaan.

10. Tietojen siirto Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

11. Automatisoitu päätöksenteko

Tutkimusrekisterissä tai sen tietosisällöstä tehtävissä tutkimuksissa ei tehdä automaattisia päätöksiä, joilla on merkittävä vaikutus tutkittaviin.

12. Henkilötietojen suojaus

Tutkimusaineistoon sisältyviä henkilötietoja käsitellään ja säilytetään suojattuna niin, että

ainoastaan niitä tarvitsevat henkilöt pääsevät tarkastelemaan tietoja.

Tietojärjestelmissä käsiteltäviä tietoja suojataan seuraavilla tavoilla:

- ☒ käyttäjätunnus ja salasana
- ☒ käytön rekisteröinti/lokitus
- ☒ kulunvalvonta
- ☒ salaus/kryptaus
- ☒ kaksivaiheinen tunnistautuminen
- ☐ muu, mikä:

Manuaalista (esim. paperimuodossa tai muuten aineellisessa muodossa) olevaa aineistoa suojataan seuraavilla tavoilla: Lukittavat tilat ja kulunvalvonta. Suoria tunnistetietoja ei yhdistetä aineisto-otteisiin, mikäli sellaisia joudutaan tulostamaan paperimuotoon analyysin helpottamiseksi.

13. Henkilötietojen käsittelyn kesto

Kerättäviä tietoja säilytetään ja käsitellään niin kauan, kun niitä tarvitaan instituutin Seksuaalirikosten tekijät, tekotilanteet ja tekojen ennalta estämisen mahdollisuudet -hankkeen tutkimukseen tai tutkimustulosten oikeellisuuden osoittamiseen. Kerätyt tiedot hävitetään viimeistään vuoden 2021 lopussa.

14. Mitä oikeuksia rekisteröidyllä on ja oikeuksista poikkeaminen

Yhteyshenkilö tutkittavan oikeuksiin liittyvissä asioissa on tämän ilmoituksen kohdassa 1 mainittu henkilö.

Rekisteröidyn oikeudet

Tietosuoja-asetuksen mukaan rekisteröidyllä on oikeus:

- saada pääsy tietoihin
- oikaista tietoja
- poistaa tiedot ja tulla unohdetuksi
- rajoittaa tietojen käsittelyä
- siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
- vastustaa tietojen käsittelyä
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi.

Rekisteröity ei kuitenkaan voi käyttää kaikkia oikeuksia kaikissa tilanteissa. Tilanteeseen vaikuttaa esimerkiksi se, millä perusteella henkilötietoja käsitellään.

Tarkempaa tietoa rekisteröidyn oikeuksista eri tilanteissa löytyy tietosuojavaltuutetun verkkosivuilta: <https://tietosuoja.fi/rekisteroidyn-oikeudet-eri-tilanteissa>

Oikeuksien soveltuminen

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun,

poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta, ellei rekisteröidy anna tunnistamisen mahdollistavia lisätietoja (tietosuoja-asetuksen 11 artikla).

Oikeuksista poikkeaminen

Tietosuoja-asetus ja Suomen tietosuojalaki mahdollistavat tietyistä rekisteröidyn oikeuksista poikkeamisen silloin, kun henkilötietoja käsitellään tieteellisessä tutkimuksessa ja oikeuksien toteuttaminen estäisi tai vaikeuttaisi suuresti käsittelyn tarkoitusten saavuttamista.

Tarvetta poiketa rekisteröidyn oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaikuttetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaikuttetun toimisto

Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki

Vaihde: 029 56 66700

Faksi: 029 56 66735

Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi